

COURSE DESCRIPTION

Field of study: computer science

Level: first cycle

Course name: Open Source tools for text processing

ECTS credits: 5

Instruction forms: lecture, laboratory

Instruction hours: 24, 24

Type, extent and method of teaching activities: 2 – 0 – 2 (lectures–exercises–labs) hours weekly, presence study.

Prerequisites: none

Module/course unit objective: Studying the course student will get basic knowledge of text processing and technology based on open source tools, typographical and language principles and global approach to documents and its structure.

Course content divided into various forms of instruction (with number of hours):

Week	Lecture (2h per week)	Laboratory (2h per week)
1	DOCUMENT AND METHOD OF ITS PROCESSING 1.1 Document elements—principle 1.2 Identification of elements in the document 1.3 Typographic design of a document—representation of elements 1.4 Technology—realization of typographic design 1.5 T _E X-based technology principle 1.6 Technology principle based on open office systems	<ul style="list-style-type: none"> • T_EX system, basic principles • Distribution, installation • Editors, first document, compilation, error log
2	BASIC DOCUMENT PARAMETERS 2.1 Book font, font type selection 2.2 Basic font, size of basic font 2.3 Electronic/printed document, page size (dimensions) 2.4 Technology—definition of macro commands	<ul style="list-style-type: none"> • Sources of fonts, overview, examples • Parameters of basic font, choice of basic font • Macro definition with parameters, L^AT_EX approach, T_EX approach
3	SPECIAL CHARACTERS, LOCALE 3.1 Document encoding 3.2 Setting the locale (language-dependent texts, hyphenation) 3.3 Set hyphenation algorithm parameters 3.4 Special (national) characters and their solutions 3.5 Technology—length units, specific typographic systems	<ul style="list-style-type: none"> • UTF-8 encoding, special characters, inserting codes • Hyphenation patterns • Understanding length units, evaluation of lengths, measurement

<p>4</p>	<p>PARAGRAPH TYPESETTING, ALGORITHMS, PARAMETERS</p> <p>4.1 Base text—paragraph parameters (indents × indentation, alignment)</p> <p>4.2 Paragraph elements other than basic text—parameters (quotes, enumerations)</p> <p>4.3 Technology—lengths, length registers, length operations</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Paragraph parameters, base text with various parameters • Special paragraphs – unordered lists, ordered lists, quotes • Length registers, additive and multiplication operations
<p>5</p>	<p>MIXED TYPESETTING</p> <p>5.1 Emphasizing</p> <p>5.2 Use of additional font</p> <p>5.3 Use of different typefaces (except for emphasize)</p> <p>5.4 Font color and its use (technology—colors, models, definitions)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Font parameters • Different typefaces in one document, choice of compatible typefaces • Working with colors (definition of user colors, color models)
<p>6</p>	<p>DOCUMENT DIVISION</p> <p>6.1 Subtitle systems</p> <p>6.2 Initials</p> <p>6.3 Table of contents</p> <p>6.4 Technology—numbering (counters, references)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Predefined subtitles, user defined one • Technology of initials • Counters and references
<p>7</p>	<p>PAGES</p> <p>7.1 Paragraph and page break</p> <p>7.2 Page headers and footers</p> <p>7.3 Footnotes</p> <p>7.4 Marginal notes</p> <p>7.5 Page design of special pages (title, editorial record, imprint)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Paragraph parameters for optimal page break • Inserting footnotes, inserting marginal notes • Page design with various typefaces and font modifiers
<p>8</p>	<p>MATHEMATICAL AND SIMILAR EXPRESSIONS</p> <p>8.1 Expression elements</p> <p>8.2 Text math and displayed math</p> <p>8.3 Inserting expressions into a document, cross-references</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Overview of math elements (exponents, indices, fractions...) • Math environments and its functions • Expressions with sums, limits, matrices
<p>9</p>	<p>TABLES</p> <p>9.1 Table types</p> <p>9.2 Alignment methods of table content</p> <p>9.3 Inserting tables into document—floating/non-floating objects, labels</p>	<ul style="list-style-type: none"> • The tabbing and tabular environments • Alignment of numeric data in tables • Practicing of various types of tables
<p>10</p>	<p>IMAGE MATERIAL AND GRAPHICS</p> <p>10.1 Image types—by pixel quality, by source</p> <p>10.2 Graphic items in the document</p> <p>10.3 Technology—possibilities of drawing graphic elements by system tools</p> <p>10.4 Required properties of graphic elements imported from the other sources</p> <p>10.5 Image labels, binding to table labels, floating/non-floating objects</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Preparation of graphics – raster format, vector format • Possibilities of vector format, including of PDF files • The picture environment • Environments for tables and figures

11	DOCUMENT 11.1 Page arrangement 11.2 Table of contents, indices, cross-references 11.3 Arrangement pages for printing, binding, processing of printed document	<ul style="list-style-type: none"> • Design of page elements: running heads, margin paragraphs, folio • Technology of Table of contents, list of tables, list of figures • Pages arrangement, more pages on the paper sheet
12	DESIGN AND REALIZATION OF OWN DOCUMENT 12.1 Practice typographic design and technical implementation of the whole document	<ul style="list-style-type: none"> • Typographical aspects • Determination of document elements • Technology processing (styles, macros)

Student workload – forms of activity: individual work with computer with the T_EX-based system, solving typographical and technological problems of document design and preparation

Teaching methods/tools: lectures and laboratories, computer laboratory with T_EX-based system and connection to the internet.

Evaluation methods: evaluation is based on two components – the continuous evaluation during the semester and final exam. They are appreciated as follows.

Continuous examination:

- at the end of 12th week of semester – practical test on technological tools in T_EX-based system; max. 50 points
- Special activities – max. 10 points

To enroll for an exam the student must have at least 30.0 points.

Final Exam:

theoretical questions/tasks; max. 40 points, min. 10 points

Final evaluation: Successful completion presume to obtain at least 61 points, including at least 10 points for theoretical problems.

Mark	Points
A	93–100
B	85–92
C	77–84
D	69–76
E	61–68

Planned learning outcomes: After completing the course the student:

- knows the basic concepts and approach to the document design,
- can determine all of the document elements,
- has the ability to use of technology based on T_EX system,
- has the ability to design of typographical parameters.

Bibliography:

- FELICI, J. (2011) The Complete Manual of Typography. 2nd Edition. Adobe Press. ISBN 978-0321773265.

- GOOSENS, M., MITTELBACH, F., SAMARIN, A. *The L^AT_EX Companion*. Addison-Wesley Publishing company. ISBN 0-201-54199-8.
- LAMPORT, L. (1994) *L^AT_EX: A Document Preparation System*, 2nd Edition. Addison-Wesley Professional. ISBN 978-0201529838.

Sylabus předmětu

Studijní oblast: informatika

Úroveň: první cyklus

Název předmětu: Open Source nástroje pro zpracování textů

ECTS kredity: 5

Forma výuky: přednášky, laboratoře

Hodinová dotace: 24, 24

Typ, rozsah a metody výukových aktivit: 2 – 0 – 2 (přednášky–cvičení–laboratoře) hodin týdně, prezenční studium

Prerekvizity: žádné

Cíle předmětu: Studium předmětu student dostane základní znalosti o zpracování textů a technologii postavené na bázi open-source nástrojů, seznámí se s vybranými zásadami typografie a jazyka a s celkovým přístupem k tvorbě dokumentů a jejich struktury.

Obsah předmětu rozdělený do jednotlivých forem výuky (s počtem hodin):

Týden	Přednáška (2 h týdně)	Laboratoř (2 h týdně)
1	DOKUMENT A METODA JEHO ZPRACOVÁNÍ 1.1 Dokumentní prvky – princip 1.2 Identifikace prvků v dokumentu 1.3 Typografický návrh dokumentu – reprezentace prvků 1.4 Technologie – realizace typografického návrhu 1.5 Technologický princip na bázi $\text{\TeX}$ 1.6 Technologický princip na bázi systémů open office	<ul style="list-style-type: none"> • Systém $\text{\TeX}$ – základní principy • Distribuce, instalace • Editory, první dokument, překlad, protokol o překladu
2	ZÁKLADNÍ PARAMETRY DOKUMENTU 2.1 Knižní písmo, volba typu písma 2.2 Základní písmo, stupeň základního písma 2.3 Elektronický/tištěný dokument, formát (rozměry) stránek 2.4 Technologie – definice makropříkazů	<ul style="list-style-type: none"> • Zdroje písem, přehled dostupných písem, příklady • Parametry základního písma, volba základního písma • Definice maker s parametry, přístup $\text{\LaTeX}$, přístup $\text{\TeX}$
3	SPECIÁLNÍ ZNAKY, NÁRODNÍ PROSTŘEDÍ 3.1 Kódování dokumentu 3.2 Nastavení národního prostředí (jazykově závislé texty, dělení slov) 3.3 Nastavení dělicího algoritmu 3.4 Speciální znaky a jejich řešení 3.5 Technologie – délkové jednotky, měrné typografické systémy	<ul style="list-style-type: none"> • Kódování UTF-8, speciální znaky, vkládání kódů • Vzory dělení slov • Práce s délkovými jednotkami, výpočet délek, měření délek

4	<p>SAZBA ODSTAVCŮ, ALGORITMY, PARAMETRY</p> <p>4.1 Základní text – parametry odstavců (zarážky × odsazení; zarovnání)</p> <p>4.2 Odstavcové prvky jiné než základní text – parametry (citáty, výčty)</p> <p>4.3 Technologie – délky, délkové registry, operace s délkami</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Parametry odstavců, hladká sazba s různými parametry, příklady • Zvláštní odstavce – odrážkové a číslované seznamy, citáty • Délkové registry, aditivní a multiplikační operace s registry
5	<p>SMÍŠENÁ SAZBA</p> <p>5.1 Vyznačování</p> <p>5.2 Využití doplňkového typu písma</p> <p>5.3 Využití různých řezů písma (kromě vyznačovacích)</p> <p>5.4 Barva písma a její využití (technologie – barvy, modely, definice)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Písmové řezy • Různé typy písma v jednom dokumentu, volba kompatibilních fontů • Práce s barvami (definice uživatelských barev, barevné modely)
6	<p>ČLENĚNÍ DOKUMENTU</p> <p>6.1 Systémy mezinadpisů</p> <p>6.2 Iniciály</p> <p>6.3 Tvorba obsahu</p> <p>6.4 Technologie – číslování (čítače, reference)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Předdefinované mezinadpisy, uživatelské definice • Technologie iniciál • Čítače a křížové odkazy na ně
7	<p>STRÁNKY</p> <p>7.1 Odstavec a stránkový zlom</p> <p>7.2 Stránková záhlaví a paty</p> <p>7.3 Poznámky pod čarou</p> <p>7.4 Marginálie</p> <p>7.5 Stránkový design spec. stránek (titul, vyd. záznam, tiráž)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Odstavcové parametry pro optimální stránkový zlom • Vkládání poznámek pod čarou, vkládání marginálií • Úprava stránky s různými řezy a velikostmi písma
8	<p>MATEMATICKÉ A PODOBNÉ VÝRAZY</p> <p>8.1 Prvky výrazů</p> <p>8.2 Textová a vysazená matematika</p> <p>8.3 Začlenění výrazů do dokumentu, křížové odkazy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Přehled matematických prvků (exponenty, indexy, zlomky...) • Prostředí pro matematickou sazbu a jejich možnosti • Výrazy se sumami, limitami a maticemi
9	<p>TABULKY</p> <p>9.1 Typy tabulek</p> <p>9.2 Způsoby zarovnání tab. obsahu</p> <p>9.3 Začlenění tabulky do dokumentu – plovoucí/neplovoucí objekty, popisky</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Prostředí tabbing a tabular • Zarovnání číselných dat v tabulkách • Cvičení s různými typy tabulek
10	<p>OBRAZOVÝ MATERIÁL A GRAFIKA</p> <p>10.1 Typy obrazů – podle bar. hloubky, podle zdroje</p> <p>10.2 Grafické prvky v dokumentu</p> <p>10.3 Technologie – možnosti pořizování grafických prvků nástroji systému</p> <p>10.4 Požadované vlastnosti grafických prvků importovaných zvnějšku</p> <p>10.5 Popisky obrázků, vazba na popisky tabulek, plovoucí/neplovoucí objekty</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Příprava grafiky – rastrový formát, vektorový formát • Možnosti vektorových formátů, vkládání souborů PDF • Prostředí picture • Prostředí pro vkládání tabulek a obrázků

11	DOKUMENT 11.1 Sestava stránek 11.2 Obsahy, rejstříky, křížové odkazy 11.3 Vyřazení stránek pro tisk, vazby, zpracování tištěného dokumentu	<ul style="list-style-type: none"> • Návrh stránkových prvků: běžná záhlaví, marginálie, číslování stránek • Technologie obsahu, seznamů tabulek a obrázků • Uspořádání stránek, vyřazení stránek pro tisk více stránek na jeden list
12	NÁVRH A REALIZACE VLASTNÍHO DOKUMENTU 12.1 Procvičení typografického návrhu a technické realizace celého dokumentu	<ul style="list-style-type: none"> • Typografický návrh • Určení prvků dokumentu • Technologické zpracování (styly, makra)

Výuková zátěž – formy aktivity: individuální práce s počítačem se systémem na principu $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$, řešení typografických a technologických problémů návrhu a přípravy dokumentu

Výukové metody a nástroje: přednášky a laboratoře; počítačová laboratoř s dostupným systémem na bázi $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$, připojení na internet

Metody hodnocení: hodnocení je složeno ze dvou částí – průběžné hodnocení a závěrečná zkouška. Části jsou specifikovány takto:

Průběžné hodnocení:

- na konci výukové části semestru – praktický test na technologické nástroje na bázi $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$; max. 50 bodů
- Aktivita ve výuce – max. 10 bodů

Pro přihlášení ke zkoušce musí student získat nejméně 30 bodů.

Závěrečná zkouška:

teoretické otázky a úkoly; max. 40 bodů, min. 10 bodů

Celkové hodnocení: Úspěšné zakončení předpokládá získání nejméně 61 bodů, a zároveň nejméně 10 bodů ze závěrečné zkoušky.

Známka	Body
A	93–100
B	85–92
C	77–84
D	69–76
E	61–68

Plánované výukové výstupy: Po dokončení předmětu student:

- zná základní koncepty a přístupy k tvorbě dokumentů,
- umí rozpoznat a určit všechny prvky dokumentu,
- je schopen použít technologii na bázi systému $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$,
- je schopen stanovit typografické parametry dokumentu.

Literatura:

- FELICI, J. (2011) The Complete Manual of Typography. 2nd Edition. Adobe Press. ISBN 978-0321773265.

- GOSENS, M., MITTELBACH, F., SAMARIN, A. *The L^AT_EX Companion*. Addison-Wesley Publishing company. ISBN 0-201-54199-8.
- LAMPORT, L. (1994) *L^AT_EX: A Document Preparation System*, 2nd Edition. Addison-Wesley Professional. ISBN 978-0201529838.

Sylabus predmetu

Obor štúdia: Informatika

Stupeň: prvý – bakalárske štúdium

Názov predmetu: Open Source nástroje pre spracovanie textu

ECTS kredity: 5

Forma výuky: prednášky, laboratórne cvičenia

Hodinová výmera: 24, 24

Druh, rozsah a metóda vzdelávacích aktivít: 2 – 0 – 2 (prednáška-cvičenie-laboratórne cvičenie) hodiny týždenne, denné štúdium.

Prerekvizity: žiadne

Cieľ modulu/predmetu: Pri štúdiu študent získa základné poznatky o spracovaní textov a technológii vybudovanej na báze open-source nástrojov, oboznámi sa s vybranými pravidlami typografie a jazyka a s celkovým prístupom ku tvorbe dokumentov a ich štruktúry.

Obsah kurzu rozdelený do rôznych foriem výučby (s počtom hodín):

Týždeň	Prednáška (2 h týždenne)	Laboratórne cvičenia (2 h týždenne)
1	DOKUMENT A METÓDA JEHO SPRACOVANIA 1.1 Prvky dokumentu – princíp 1.2 Identifikácia prvkov v dokumente 1.3 Typografický návrh dokumentu – reprezentácia prvkov 1.4 Technológia – realizácia typografického návrhu 1.5 Technologický princíp na báze T _E Xu 1.6 Technologický princíp na báze systémov open office	<ul style="list-style-type: none"> • Systém T_EX – základné princípy • Distribúcia, inštalácia • Editory, prvý dokument, preklad dokumentu, protokol o preklade
2	ZÁKLADNÉ PARAMETRE DOKUMENTU 2.1 Knižné písmo, voľba typu písma 2.2 Základné písmo, stupeň základného písma 2.3 Elektronický/tlačený dokument, formát (rozмеры) strán 2.4 Technológie – definícia makropříkazov	<ul style="list-style-type: none"> • Zdroje písíem, prehľad dostupných písíem, príklady • Parametre základného písma, výber základného písma • Definícia makier s parametrami, prístup L^AT_EX, prístup T_EX
3	ŠPECIÁLNE ZNAKY, NÁRODNÍ PROSTREDIE 3.1 Kódovanie dokumentu 3.2 Nastavení národného prostredia (jazykovo závislé texty, rozdeľovanie slov) 3.3 Nastavení rozdeľovacieho algoritmu 3.4 Špeciálne znaky a ich riešenie 3.5 Technológia – dĺžkové jednotky, typografické meracie systémy	<ul style="list-style-type: none"> • Kódovanie UTF-8, špeciálne znaky, vkladanie kódov • Vzory rozdeľovania slov • Práca s dĺžkovými jednotkami, výpočet dĺžok, meranie dĺžok

4	<p>SADZBA ODSTAVCOV, ALGORITMY, PARAMETRE</p> <p>4.1 Základný text – parametre odstavcov (zarážky × odsadenie; zarovnávanie)</p> <p>4.2 Ostatné prvky odstavcov, iné než základný text – parametre (citáty, výpočty)</p> <p>4.3 Technológie – dĺžky, dĺžkové registre, operácie s dĺžkami</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Parametre odstavcov, hladká sadzba s rôznymi parametrami, príklady • Zvláštne odstavce – odrážkové a číslované zoznamy, citáty • Dĺžkové registre, aditívne a multiplikatívne operácie s registrami
5	<p>ZMIEŠANÁ SADZBA</p> <p>5.1 Vyznačovanie</p> <p>5.2 Využitie doplnkového typu písma</p> <p>5.3 Využitie rôznych rezov písma (okrem vyznačovacích)</p> <p>5.4 Farba písma a jej využitie (technológia – farby, modely, definície)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rezy písma • Rôzne typy písma v jednom dokumente, voľba kompatibilných fontov • Práce s farbami (definícia užívateľských farieb, farebné modely)
6	<p>ČLENENIE DOKUMENTU</p> <p>6.1 Systémy podnadpisov</p> <p>6.2 Iniciály</p> <p>6.3 Tvorba obsahu</p> <p>6.4 Technológie – číslovanie (počítadlá, referencie)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Preddefinované podnadpisy, užívateľské definície • Technológie iniciál • Počítadlá a krížové odkazy na ne
7	<p>STRÁNKY</p> <p>7.1 Odstavec a stránkový zlom</p> <p>7.2 Hlavičky a pätičky stránky</p> <p>7.3 Poznámky pod čiarou</p> <p>7.4 Marginálie</p> <p>7.5 Stránkový design špec. strán (titul, vydavateľský záznam, tiráž)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Odstavcové parametre pre optimálny stránkový zlom • Vkládanie poznámok pod čiarou, vkladanie marginálií • Úprava stránky s rôznymi rezmi a veľkosťami písma
8	<p>MATEMATICKÉ A PODOBNÉ VÝRAZY</p> <p>8.1 Prvky výrazov</p> <p>8.2 Textová a odsadená matematika</p> <p>8.3 Začlenenie výrazov do dokumentu, krížové odkazy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Prehľad matematických prvkov (exponenty, indexy, zlomky...) • Prostredia pre matematickú sadzbu a ich možnosti • Výrazy so sumami, limitami a maticami
9	<p>TABUĽKY</p> <p>9.1 Typy tabuliek</p> <p>9.2 Spôsoby zarovnávania tabuľkového obsahu</p> <p>9.3 Začlenenie tabuľky do dokumentu – plávajúce/neplávajúce objekty, popisky</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Prostredia tabbing a tabular • Zarovnávanie číselných dát v tabuľkách • Cvičenie s rôznymi typmi tabuliek
10	<p>OBRAZOVÝ MATERIÁL A GRAFIKA</p> <p>10.1 Typy obrazov – podľa farebnej hĺbky, podľa zdroja</p> <p>10.2 Grafické prvky v dokumente</p> <p>10.3 Technológia – možnosti zhotovenia grafických prvkov nástrojmi systému</p> <p>10.4 Požadované vlastnosti grafických prvkov importovaných z externých zdrojov</p> <p>10.5 Popisky obrázkov, väzba na popisky tabuliek, plávajúce/neplávajúce objekty</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Príprava grafiky – rastrový formát, vektorový formát • Možnosti vektorových formátov, vkladanie súborov PDF • Prostredie picture • Prostredie pre vkladanie tabuliek a obrázkov

11	DOKUMENT 11.1 Zostava strán 11.2 Obsahy, registre, krížové odkazy 11.3 Vyradenie strán pre tlač, väzby, spracovanie tlačeného dokumentu	<ul style="list-style-type: none"> • Návrh stránkových prvkov: bežné hlavičky, marginálie, číslovanie strán • Technológia obsahu, zoznamov tabuliek a obrázkov • Usporiadanie strán, vyradenie strán pre tlač viacerých strán na jeden list
12	NÁVRH A REALIZÁCIA VLASTNÉHO DOKUMENTU 12.1 Precvičenie typografického návrhu a technickej realizácie celého dokumentu	<ul style="list-style-type: none"> • Typografický návrh • Určení prvkov dokumentu • Technologické spracovanie (štýly, makrá)

Pracovná náplň študentov – formy činnosti: individuálna práca na počítači so systémom založeným na princípu $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$, riešení typografických a technologických problémov návrhu a prípravy dokumentu

Vyučovacie metódy a nástroje: Prednášky a laboratórne cvičenia, počítačové laboratórium s dostupným systémom na báze $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$, pripojenie na internet

Metódy hodnotenia: hodnotenie je založené na dvoch zložkách – priebežnom hodnotení počas semestra a záverečnej skúške. Hodnotí sa nasledovne:

Priebežné hodnotenie:

- na konci výučbovej časti semestra – praktický test na technologické nástroje na báze $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$; max. 50 bodov
- Aktivita na vyučovaní – max. 10 bodov

Na prihlásenie na skúšku musí študent získať najmenej 30 bodov.

Záverečná skúška:

teoretické otázky a úlohy; max. 40 bodov, min. 10 bodov

Celkové hodnotenie: Úspešné absolvovanie predpokladá získať najmenej 61 bodov, a zároveň aspoň 10 bodov zo záverečnej skúšky.

Známka	Body
A	93–100
B	85–92
C	77–84
D	69–76
E	61–68

Plánované výsledky vzdelávania: Po absolvovaní predmetu študent:

- pozná základné koncepty a prístupy ku tvorbe dokumentov,
- vie rozoznať a určiť všetky prvky dokumentu,
- je schopný použiť technológiu na báze systému $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$,
- je schopný stanoviť typografické parametre dokumentu.

Literatúra:

- FELICI, J. (2011) The Complete Manual of Typography. 2nd Edition. Adobe Press. ISBN 978-0321773265.

- GOOSENS, M., MITTELBACH, F., SAMARIN, A. *The L^AT_EX Companion*. Addison-Wesley Publishing company. ISBN 0-201-54199-8.
- LAMPORT, L. (1994) *L^AT_EX: A Document Preparation System*, 2nd Edition. Addison-Wesley Professional. ISBN 978-0201529838.

Sylabus przedmiotu

Obszar studiów: informatyka

Poziom: pierwszy stopień

Nazwa kursu: Open Source tools for text processing – Narzędzia open-source do przetwarzania tekstu

Punkty ECTS: 5

Formy kursu: Wykład, projekt, laboratoria

Godziny: 24, 24

Formy aktywności: : 2 – 0 – 0 (wykłady-ćwiczenia-laboratoria) godzinowo na tydzień Wymagana obecność na zajęciach.

Wymagania: brak

Cele kursu: Studiując kurs, student zdobędzie podstawową wiedzę o sposobach przetwarzania tekstu i technologiach opartych na narzędziach open source, zasadach typograficznych i językowych.

Treści kursu w ramach poszczególnych form wraz z liczbą godzin:

Tydzień	Wykład (2 h tydzień)	Laboratoria(2 h tydzień)
1	DOKUMENT I METODY PRZETWARZANIA 1.1 Elementy dokumentu – główne zasady 1.2 Identyfikacja elementów w dokumencie 1.3 Projekt typograficzny dokumentu - przedstawienie elementów 1.4 Technologia - realizacja projektu typograficznego 1.5 Zasada technologii opartej na TEX 1.6 Zasada technologii oparta na otwartych systemach biurowych	<ul style="list-style-type: none"> • System składu tekstu TeX, główne zasady • Instalacja oprogramowania • Edytory, pierwszy dokument, kompilacja, logi, błędy
2	PODSTAWOWE PARAMETRY DOKUMENTU 2.1 Czcionki, wybór typów czcionek 2.2 Podstawowa czcionka, rozmiary czcionek 2.3 Dokumenty elektroniczne i drukowane, rozmiary stron 2.4 Technologia-Definiowanie makr	<ul style="list-style-type: none"> • Czcionki, omówienie, przykłady • Parametry podstawowych czcionek, wybór podstawowej czcionki • Definiowanie makr z parametrami, podejście LATEX i TEX

<p>3</p>	<p>ZNAKI SPECJALNE, LOKALIZACJA</p> <p>3.1 Kodowanie dokumentów</p> <p>3.2 Ustawienia lokalizacji plików (teksty zależne od języka, dzielenie wyrazów)</p> <p>3.3 Ustawianie parametrów dzielenia wyrazów</p> <p>3.4 Znaki specjalne(narodowe) i ich stosowanie</p> <p>3.5 Technologia – jednostki długości, specyficzne systemy typograficzne</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kodowanie UTF-8, znaki specjalne, wstawianie kodu • Wzorce dzielenia wyrazów • Praca z jednostkami długości, obliczenia długości, długości pomiarowe
<p>4</p>	<p>AKAPIT, PARAMETRY</p> <p>4.1 Tekst podstawowy - parametry akapitu (przystanki × wcięcie; wyrównanie)</p> <p>4.2 Elementy akapitu inne niż tekst podstawowy - parametry (cytaty, wyczenia)</p> <p>4.3 Technologia - długości, rejestry długości, operacje na długościach</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Parametry akapitu, tekst bazowy z różnymi parametrami • Akapity specjalne – listy nieuporządkowane, listy uporządkowane, cytaty • Rejestry długości, operacje dodawania i mnożenia
<p>5</p>	<p>RÓŻNE USTAWIENIA</p> <p>5.1 Podkreślenie</p> <p>5.2 Zastosowanie dodatkowej czcionki</p> <p>5.3 Stosowanie różnych krojów pisma (z wyjątkiem podkreślenia)</p> <p>5.4 Kolor czcionki i jego zastosowanie (technologia - kolory, modele, definicje)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Parametry czcionek • Różne kroje pisma w jednym dokumencie, wybór kompatybilnych krojów • Praca z kolorami (definicja kolorów użytkownika, modele kolorów)
<p>6</p>	<p>DZIELENIE DOKUMENTU</p> <p>6.1 System tytułów i podtytułów</p> <p>6.2 Inicjały</p> <p>6.3 Spisy treści</p> <p>6.4 Technologia - numeracja (liczniki, Bibliografia)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Predefiniowane nagłówki pośrednie, definicje użytkownika • Technologia inicjałów • Liczniki i odnośniki do nich
<p>7</p>	<p>STRONY</p> <p>7.1 Akapit i podział strony</p> <p>7.2 Nagłówki i stopki stron</p> <p>7.3 Przypisy</p> <p>7.4 Marginesy</p> <p>7.5 Specyfikacja projektu strony (tytuł, rekord redakcyjny, imprint)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Parametry akapitu dla optymalnego podziału strony • Wstawianie przypisów, wstawianie notatek na marginesie • Projekt strony z różnymi krojami i modyfikatorami czcionek
<p>8</p>	<p>WYRAŻENIA MATEMATYCZNE</p> <p>8.1 Elementy wyrażeń matematycznych</p> <p>8.2 Matematyka tekstowa i wbudowana</p> <p>8.3 Wstawianie wyrażeń do dokumentu, odsyłacze</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Przegląd elementów matematycznych (wykładniki, indeksy, ułamki ...) • Środowiska matematyczne i ich funkcje • Wyrażenia z sumami, limitami, macierzami

9	TABELE 9.1 Rodzaje tabel 9.2 Metody wyrównywania zawartości tabeli 9.3 Wstawianie tabel do dokumentu - obiekty pływające / nie pływające, etykiety	<ul style="list-style-type: none"> • Środowisko tabbing and tabular • Wyrównanie danych liczbowych w tabelach • Ćwiczenie różnych typów tablic
10	OBRAZY I GRAFIKA 10.1 Typy obrazów - według jakości pikseli, wg źródło 10.2 Elementy graficzne w dokumencie 10.3 Technologia - możliwości pozyskiwania elementów graficznych za pomocą narzędzi systemowych 10.4 Wymagane właściwości elementów graficznych importowanych z zewnątrz 10.5 Podpisy obrazów, łącza do podpisów tabel, obiekty pływające / niepływające	<ul style="list-style-type: none"> • Przygotowanie grafiki - format rastrowy, format wektorowy • Opcje formatów wektorowych, osadzanie plików PDF • Otoczenie obrazu • Środowisko do wstawiania tabel i rysunków
11	DOKUMENT 11.1 Układ strony 11.2 Spis treści, indeksy, odsyłacze 11.3 Układ stron do druku, oprawa, obróbka drukowanego dokumentu	<ul style="list-style-type: none"> • Projektowanie elementów strony: wspólne nagłówki, marginesy, numeracja stron • Spisy treści, spisy tabel i rysunków • Układ strony, drukowania wielu stron na jednym arkuszu
12	PROJEKTOWANIE I REALIZACJA DOKUMENTU 12.1 Projekt dokumentu i technologia jego realizacji	<ul style="list-style-type: none"> • Aspekty typograficzne • Określenie elementów dokumentu • Przetwarzanie technologii (style, makra)

Obciążenie pracą studentów -- formy aktywności: laboratoria: indywidualna praca na komputerze z wykorzystaniem środowiska TeX, rozwiązywanie problemów z tworzeniem i przygotowaniem dokumentów.

Metody nauczania/ narzędzia: laboratoria, Komputer z systemem TeX, wymagane podłączenie do internetu.

Metody oceny: ocena składa się z dwóch części – oceny ciągłej podczas semestru oraz oceny z egzaminu teoretycznego

Składowe oceny:

- Pod koniec 12 tygodniowego semestru – praktyczny test z wykorzystaniem narzędzi dla TeX, maksymalnie 50 pkt
- Dodatkowa aktywność maksymalnie 10 pkt.
- Student musi uzyskać co najmniej 30 pkt.
- Egzamin - 40 punktów: - min. 10 punktów.

Ocena końcowa: : Zaliczenie kursu wymaga zdobycia minimum 61 punktów, włączając 10 punktów dla zagadnień teoretycznych.

Ocena	Punkty
bardzo dobry	93--100
dobry plus	85--92
dobry	77--84
dostateczny plus	69--76
dostateczny	61--68

Planowane efekty kształcenia: Po ukończeniu kursu student potrafi:

- zna podstawowe pojęcia i podejście do projektowania dokumentów,
- potrafi określić wszystkie elementy dokumentu,
- posiada umiejętność korzystania z technologii opartej na systemie TEX,
- posiada umiejętność projektowania parametrów typograficznych.

Literatura:

- FELICI, J. (2011) *The Complete Manual of Typography. 2nd Edition. Adobe Press. ISBN 978-0321773265.*
- GOOSENS, M., MITTELBAACH, F., SAMARIN, A. *The L A TEX Companion. Addison-Wesley Publishing company. ISBN 0-201-54199-8.*
- LAMPORT, L. (1994) *L^AT_EX: A Document Preparation System*, 2nd edition, John Wiley & Sons Ltd., Chichester. ISBN 9781118941096.